

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2022/23-2024/25

Rok akademicki 2023/2024

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Archeometria
Kod przedmiotu*	
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Humanistycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Archeologii
Kierunek studiów	Archeologia
Poziom studiów	studia I stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	II rok, 3 semestr
Rodzaj przedmiotu	podstawowy
Język wykładowy	polski
Koordynator	Dr hab. Joanna Trąbska
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr hab. Joanna Trąbska, prof. UR

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
3		30							2

1.2. Sposób realizacji zajęć

X zajęcia w formie tradycyjnej

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

ZALICZENIE Z OCENĄ

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Ogólna wiedza z zakresu nauk przyrodniczych na poziomie szkoły średniej

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	Uświadomienie studentowi konieczności i pożytków wpływających z badań archeometrycznych
C ₂	Nauczenie studenta krytycznego korzystania z literatury przedmiotu – wskazanie głównych periodyków, analiza treści artykułów.
C ₃	Wskazanie podstawowych metod badawczych, objaśnienia podstaw zasady ich działania, sposobu przygotowania prób, zalet i ograniczeń oraz interpretacji wyników w podstawowym zakresie.
C ₄	Przekazanie wiedzy o cechach podstawowych wytworów materialnych spotykanych najczęściej w kontekście archeologicznym w stopniu umożliwiającym samodzielne decydowanie o podejmowaniu badań archeometrycznych.
C ₅	Przekazanie wiedzy o surowcach (w tym rozpoznawanie surowców) oraz o procesach technologicznych.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu STUDENT:	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Rozumie znaczenie badań z wykorzystaniem metod stosowanych w naukach przyrodniczych dla uzyskiwania i poszerzania wiedzy archeologicznej	K_Wo2, K_Wo6, K_Uo2, K_Uo3, K_U10, K_Ko1, K_Ko2, K_Ko3
EK_02	Rozumie literaturę przedmiotu i jej specyficzny język	K_Wo2, K_Uo1, K_Uo2, K_Uo3, K_Ko1, K_Ko3
EK_03	Potrafi dobierać odpowiednie grupy metod badawczych i interpretować ich wyniki	K_Wo2, K_Wo6, K_Uo2, K_U10, K_Ko1, K_Ko2, K_Ko4
EK_04	Posiada znajomość podstawowych grup materiałów spotykanych w kontekście archeologicznych (ceramika, szkło, malowidła, substancje wiążące mineralne i organiczne, inne substancje organiczne, metal, kamień), w szczególności ich surowców i procesów technologicznych	K_Wo2, K_Wo6, K_Uo3

¹W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

EK_o5	Zna specyfikę badań każdej z wymienionych wyżej grup	K_Wo2, K_Wo6, K_Uo1, K_Uo2, K_Uo3, K_Ko1, K_Ko2
EK_o6	Potrafi samodzielnie pobierać próby do badań określoną metodą	K_Wo2, K_Wo6, K_Uo1, K_Uo2, K_Uo3, K_U10, K_Ko1, K_Ko2, K_Ko4
EK_o7	Potrafi samodzielnie przeprowadzić w podstawowym zakresie badania ceramiki pod mikroskopem polaryzacyjnym	K_Wo2, K_Wo6, K_Uo1, K_Ko1

3.3 Treści programowe

- A. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
C1 Wstęp – co to jest archeometria, inne definicje obszarów z zakresu Archaeological Science, upowszechnianie wiedzy archeometrycznej (periodyki, konferencje).
C2 Petrografia i mineralogia – kształtowanie wiedzy na przestrzeni dziejów, podstawowe współczesne definicje, podstawowe klasyfikacje i wstęp do rozpoznawania, wykorzystanie i obróbka surowców skalnych i minerałów (pigmenty i barwniki, leki, jubilerstwo – przykłady z różnych epok i miejsc).
C3 Ceramika – różnorodność przedmiotów wykonanych z surowców ceramicznych, sposoby ich wykonania i zdobienia, rodzaje surowców ceramicznych. Metody badań i interpretacja wyników na przykładach.
C4 Współczesne metody badań instrumentalnych – rodzaje metod i ich ogólne podstawy teoretyczne, badanie a zniszczenie zabytku, zalety i ograniczenia metod instrumentalnych, koszty badań. Przykłady zastosowania instrumentalnych metod analizy w archeologii.
C5 Metale i ich stopy – różnorodność, surowce, procesy technologiczne (żelazo, stal, żeliwo, miedź, brązy, złoto, srebro, ołów, stopy cyny i ołowiu). Przykłady z różnych czasów i miejsc. Metody badań i interpretacja wyników, problemy badawcze.
C6 Szkła naturalne i wytworzone - różnorodność, sposoby ich wykonania i zdobienia, rodzaje surowców ceramicznych. Metody badań i interpretacja wyników na przykładach.
C7 Podstawowe pojęcia z zakresu sedymentologii, tafonomii i procesów wietrzenia, środowiska sedymentacyjne, dekompozycja różnych typów zabytków.
C8 Sedyment – interpretacja osadów, zapis środowiska i klimatu. Przykłady rekonstrukcji paleośrodowiskowych.
C9 Mikroarcheologia i geochemia – kontekst występowania mikrozabytków, ich znaczenie dla archeologii. Chemia osadów, metody analizy, interpretacje archeologiczne – przykłady.
C10 Prospekcja geologiczno-surowcowa, mapy geologiczne, rozpoznawanie surowców, geologiczny kontekst stanowiska archeologicznego (landscape archaeology).

3.4 Metody dydaktyczne

Ćwiczenia: Wykład z prezentacją multimedialną, dyskusja, analiza tekstów z dyskusją, praca w grupach, rozpoznawanie surowców.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	ĆW
EK_02	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	ĆW
EK_03	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	ĆW
EK_04	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	ĆW
EK_05	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	ĆW
EK_06	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	ĆW
EK_07	kolokwium, obserwacja w trakcie zajęć	ĆW

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

- ZALICZENIE KOŁOKWIÓW – PRZEWIDZIANE KOŁOKWIA Z NASTĘPUJĄCYM SYSTEMEM OCENY: 51% - 60% DOSTATECZNY, 62-70% DOSTATECZNY PLUS, 71-80% DOBRY, 81 – 90% DOBRY PLUS, 91-100% BARDZO DOBRY. USTNA POPRAWA WYNIKÓW.
- AKTYWNY UDZIAŁ W ZAJĘCIACH (STAWIANIE PYTAŃ, DYSKUSJA, WYRAŻANIE WĄTPLIWOŚCI, DZIELENIE SIĘ WŁASNĄ DOŚWIADCZENIEM)

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	25
SUMA GODZIN	60
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	2

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Davison R. Conservation and Restauration of Glass, Butterworth 2007

Estaugh et al. Pigments Compendium, Butterworth 2005

Miazga B. Zabytek archeologiczny jako źródło informacji o przeszłości. Badania specjalistyczne śladów produkcji, użytkowania i depozycji artefaktów, UW r 2017

Praca zbiorowa. Materiały wiążące, Kraków AGH 2010

Rice P. Pottery Analysis, Univ. Chicago Press 2005

The Int. School of Physics E. Fermi: Physics Methods in Archaeometry, Italian Physical Society 2004

Wiener S. Microarchaeology, Cambridge Univ. Press 2005

Literatura uzupełniająca:

Czasopisma: Archaeometry, Journal of Archaeological Science, Interdisciplinaria Archaeologica, Journal of Culture Heritage, Journal of Forensic Science –
wybrane aktualne artykuły

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej